

VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

8700 Marcali, Rákóczi utca 11.

Telefon: 85/501-001

Telefax: 85/501-055

E-mail: polghiv@marcali.hu

Ügyiratszám: 2013/2/2018.

Ügyintéző: Németh Ildikó

12. sz. előterjesztés

ELŐTERJESZTÉS **a Marcali Múzeum Stratégiai Tervének elfogadásáról** **Marcali Város Önkormányzata Képviselő-testületének** **2018. április 19-i ülésére**

Tisztelt Képviselő-testület!

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Kultv./ 42. § (4) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a múzeumoknak a fenntartó által jóváhagyott stratégiai tervvel kell rendelkezniük, amely alapján az intézmények szakmai tevékenységüket folytatják.

A Kultv. 1. számú mellékletének cs) pontja szerint stratégiai terv a múzeumok stratégiai feladatait megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében - a múzeumi küldetésnyilatkozatban foglaltakhoz illeszkedve - elemzi a múzeum társadalmi és gazdasági környezetét, valamint három-éves időtávban meghatározza a gyűjteménygyarapítás és a kulturális javakhoz való hozzáférés terén elérni kívánt stratégiai célokat, rögzíti a stratégiai célokhoz kapcsolódó intézkedéseket és számszerűsítve is meghatározza az elérni kívánt célok tervezett célértékeit, valamint a megvalósítás személyi, tárgyi és költségvetési feltételrendszerét.

A Marcali Múzeum igazgatója elkészítette az intézmény stratégiai tervét, amelyet az előterjesztés 1. számú mellékletében olvashatnak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Marcali Múzeum Stratégiai Tervét a mellékelt formában fogadja el.

HATÁROZATI JAVASLAT

Marcali Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és a Marcali Múzeum Stratégiai Tervét az előterjesztéshez mellékelt formában elfogadja.

Felelős: Dr. Sütő László, polgármester

Határidő: értelem szerint

Marcali, 2018. április 9.

Dr. Sütő László s.k.
polgármester

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

A Marcali Múzeum intézményi stratégiája 2018-2021

**Készítette:
Vidák Tünde
múzeumigazgató**

Marcali, 2018

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ.....	3
2. HELYZETELEMZÉS	3
2.1. RÖVID INTÉZMÉNYTÖRTÉNET.....	3
2.2. A MÚZEUM TÁRSADALMI KÖRNYEZETE.....	3
2.2.1. <i>A múzeum környezetében lévő oktatási intézmények</i>	4
2.3. AZ INTÉZMÉNY ÉS A GYŰJTEMÉNYEK BEMUTATÁSA.....	4
2.3.1. <i>A Marcali Múzeum állandó kiállításai</i>	5
2.3.2. <i>Időszaki kiállítások</i>	6
2.4. A MARCALI MÚZEUM TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉGE	6
2.4.1. <i>Múzeumi publikációk</i>	6
2.5. ISMERETÁTADÁS	8
2.6. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	9
2.7. FORRÁSTEREMTÉS.....	11
2.8. SZAKMAI KITŰNTETÉS 2016-BAN	12
3. SWOT-ELEMZÉS	13
4. INTÉZMÉNYI STRATÉGIA – FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK 2018-2021 KÖZÖTT.....	14
4.1. GYŰJTEMÉNYFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	14
4.2. TUDOMÁNYOS KONCEPCIÓ	15
4.2.1. <i>Alap kutatások</i>	15
4.2.2. <i>Publikációs tevékenység</i>	15
4.2.3. <i>Néprajzi és történeti dokumentumfilmek készítése</i>	15
4.2.4. <i>A Települési Értéktár fejlesztése</i>	16
4.3. KIÁLLÍTÁSI KONCEPCIÓ.....	16
4.4. KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZÖNSÉGGAPCSOLATI KONCEPCIÓ	16
4.4.1. <i>Kiket akar megszólítani a múzeum?</i>	16
4.4.2. <i>Közművelődési és ismeretátadási feladatok</i>	17
4.4.3. <i>Múzeumpedagógiai és múzeumandragógiai célok</i>	17
5. GAZDASÁGI KERETEK.....	18
6. A MARCALI MÚZEUM KÜLDETÉSE	18
7. MELLÉKLET	19
1. SZÁMÚ MELLÉKLET A 2017. ÉVI LXVII. TÖRVÉNYHEZ.....	19

1. Bevezető

A 2017. évi LXVII. törvény rendelkezésének megfelelően és az e törvény 1. számú mellékletéhez igazodva az alábbi dokumentum kijelöli a Marcali Múzeum intézményi stratégiáját a 2018.01.01.-2021.01.01. közötti három éves időszakra.

E törvény alkalmazásában a *Stratégiai terv* a múzeumok stratégiai feladatait megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében – a múzeumi küldetésnyilatkozatban foglaltakhoz illeszkedve – elemzi a múzeum társadalmi és gazdasági környezetét, valamint hároméves időtávban meghatározza a gyűjteménygyarapítás és a kulturális javakhoz való hozzáférés terén elérni kívánt stratégiai célokat. Rögzíti a stratégiai célokhoz kapcsolódó intézkedéseket és számszerűsítve is meghatározza az elérni kívánt célok tervezett célértékeit, valamint a megvalósítás személyi, tárgyi és költségvetési feltételrendszerét.

2. Helyzetelemzés

2.1. Rövid intézménytörténet

A Marcali Múzeum jogelődje 1972-ben nyitotta meg kapuit látogatói előtt, az egykori járási börtön épületében. Húsz éven át a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatóságának szervezeti egységeként működött. 1992 óta Marcali Város Önkormányzata a fenntartója. Jelenleg Somogy megye egyetlen klasszikus területi múzeuma. Ezt a szakmai besorolást 2013-ban szerezte meg az intézmény.

Az elmúlt huszonöt évet a folyamatos fejlesztés szándéka jellemezte a fenntartó önkormányzat részéről. Az ún. „egyszemélyes” múzeum számára lehetőséget biztosított még egy muzeológus alkalmazására 2000-tól, majd restaurátor foglalkoztatását is lehetővé tette 2003-tól.

Az intézmény előtt nagy ívű fejlődés lehetősége nyílt meg 2011-ben, amikor is egy átfogó építészeti fejlesztés eredményeként impozáns, modern épületrészek kerültek az egykori börtön falai köré. A Kulturális Korzó fantázianevet kapta ez a komplexum, amelyben a Marcali Múzeum mellett működik a Marcali Városi Kulturális Központ és a Tavi Televízió is. Ez a létesítmény a város egyik legszebb intézményi környezetét biztosítja számunkra; amint azt az elmúlt évek tapasztalatai is bizonyítják, a település lakói megszerették és szívesen használják ezeket a színvonalas kulturális tereket.

2.2. A múzeum társadalmi környezete

Marcali közel 12 000 embernek ad otthont, a Marcali járásban megközelítőleg 35 000 fő él. A népesség korcsoport szerinti megoszlását a következő adatok szemléltetik: a járásban élők 66%-át a felnőtt, aktív korú lakosság alkotja, a második legnagyobb korcsoport a nyugdíjasoké, akiknek számaránya eléri a 18%-ot, legkevesebben a kiskorúak vannak, arányuk 16%. A népesség előregedésének tendenciájával folyamatosan számolni kell.

A KSH 2011. évi adatai szerint Marcaliban az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatottak aránya 43%, a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti korosztályban 14,4%.

Az elmúlt években jelentősen kiszélesedett a Marcali Múzeum kapcsolatrendszere, ezzel erősödött az intézmény szerepe a helyi társadalomban.

2.2.1. A múzeum környezetében lévő oktatási intézmények

Marcali város köznevelési és közoktatási intézményeiben több mint nyolcvan (tanuló)csoporthoz közel kétezer gyermek, ill. fiatal található.

A Marcali Múzeum felhasználói nagy arányban a város iskolás és óvodás csoportjai, akik négy óvodából, három általános iskolából, valamint két középiskolából érkeznek. Látogatásaik a tanévhez illeszkednek, de a nyári időszakban is számíthatunk óvodás csoportokra, napközis táborok diákjaira, sőt a zeneiskola tanulóira is. Az iskolák és a múzeum közötti aktív kapcsolatot jól szemlélteti, hogy több olyan osztály is van, akik egy tanév során több alkalommal is múzeumi foglalkozáson, tárlatvezetésen vagy óratorozaton vesznek részt.

Jól működő kapcsolatot alakítottunk ki a járás további nevelési-oktatási intézményeivel is, így a környező településekről is rendszeresen vannak csoportjaink. Ők azok, akik az „Utazó múzeum” szolgáltatást is igénybe veszik. Több alkalommal jártak nálunk a Balatonmáriafürdői Csillagvirág Óvoda és a Niklai Mézengúz Óvoda gyermekcsoportjai, valamint a kéthelyi, a mesztegnyői, a nemesvidi, a balatonkeresztúri, a nagyszakácsi, a böhönyei általános iskolások, de rendszeres látogatóink a szöcsénypusztai szakközépiskola diákjai is.

2. 3. Az intézmény és a gyűjtemények bemutatása

A Marcali Múzeum fogadótere a Kulturális Korzó reprezentatív aulája, melyből közvetlenül elérhetőek a múzeum kiállítóterei. A személyzeti bejárón keresztül közelíthetők meg a szakmai munkának helyet adó belső terek. Nagy előrelépést jelentett, hogy az épületmegújítást követően a gyűjteményi raktárak fűthetőek, és megvalósult a XXI. századi „oktató múzeum” egyik alappillére, a múzeumpedagógiai foglalkoztató terem kialakítása. 2012-ben a „Múzeumok Mindenkinek” Program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése c. TÁMOP pályázat sikeressége folytán berendezésre is került a foglalkoztató terem, amely egyedileg tervezett bútoraival, igényes felszereltségével kiválóan hasznosítható a folyamatosan érkező diákcsoportok kiszolgálásában.

A Marcali Múzeum gyűjtőterülete főként a Marcali járásra, összesen 39 településre terjed ki, úgymint Balatonberény, Balatonkeresztúr, Balatonmáriafürdő, Balatonszentgyörgy, Balatonújlak, Böhönye, Buzsák, Csákány, Csöwend, Főnyed, Gadány, Hollád, Hosszúvíz, Kelevíz, Kéthely, Libickozma, Marcali, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogyfajsz, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyszentpál, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szenyér, Szökedencs, Tapsony, Táska, Tikos, Varászló, Vése, Vörs.

A múzeum gyűjtőköre a néprajzi és történeti szakágakra vonatkozik, ám régészeti gyűjteményi egység létrehozása is folyamatban van. A gyűjteményekben több mint 8000 tárgyat őriz, fotó- és filmarchívuma meghaladja a 15.000 felvételt, adattárában több mint tízezer dokumentum áll a kutatók rendelkezésére. A gyűjtemények gyarapítása folyamatosan zajlik, ezt a fenntartó önkormányzat külső raktárhelyiségek biztosításával segíti.

2013-ban páratlan gyűjteményi egység került a múzeumba: az egykori Marcali Városi Televízió több ezer órányi filmfelvétele, amely a várostörténet utolsó negyed századának filmes dokumentációja is egyúttal. A filmek digitalizálása és széleskörű hozzáférhetővé tétele az első pillanattól elvárásként fogalmazódott meg, így az intézmény az elmúlt időszakban létrehozott egy *Múzeumi stúdiót*, amelynek felszerelése több szakaszra elosztva meg is történt. 2014-től főállásban foglalkoztat a múzeum egy operatőr-vágó képzettséggel rendelkező munkatársat, aki egyben rendszergazda és múzeumi fotós feladatok ellátására is képes.

2013-tól a Marcali Múzeum külső telephelye a város képzőművészeti örökségének otthont adó Bernáth Aurél Galéria, ahol a kétszeres Kossuth-díjas festőművész, Bernáth Aurél alkotásait és életútját bemutató állandó tárlat látható, a neves művész egykori szülőházának helyén.

2. 3.1. A Marcali Múzeum állandó kiállításai

A múzeumhoz jelenleg tizenegy állandó kiállítás kötődik: az intézmény falai között látható a **Mesterek és műhelyek** című néprajzi kiállítás, amely régi kismesterségek világába nyújt bepillantást. A múzeum külső telephelyén a már említett Bernáth Aurél képzőművészeti állandó kiállítás látható.

A Marcali Múzeum további külső kiállítóhelyei Marcali városában:

- **Az én iskolám egykor és ma** című iskolatörténeti kiállítás a marcali Berzsényi Dániel gimnáziumban.
- A **Historia Ecclesiae Marcaliensis** címet viselő egyháztörténeti tárlat látható a plébániatemplomban.
- **Csapatemlékhelyet** alakítottunk ki a Marcali Hivatásos Tűzoltóságon.
- **Templomépítők.** Emlékszoba a horvátkúti Művelődési Házban Pungor Aladár templomépítő kántortanító tiszteletére

Kistérségi együttműködés keretében, a Marcali Múzeum szakmai támogatásával létrejött kiállítóhelyek:

- A **Balaton–Mária–Fürdő (1896-1945)** címmel a település alapítását és a fürdőkultúra kialakulását bemutató kiállítás a balatonmáriai közösségi épületben.
- **Ampolna-Custodia-Velum. Pillanatképek a kéthelyi egyházközség múltjából** című tárlat a kéthelyi római katolikus plébánia épületében.
- **Szőlőhegyek és szüreték. Hagyományos szőlőművelés Kéthelyen és környékén.** Állandó fotókiállítás Kéthelyen, a Kristinus Borbirtokon (korábban AX & AX Borászati Látogatóközpont).
- **„Minden trófea önálló emlékmű” – Széchenyi Zsigmond emlékezete** című kiállítás Somogyzsitfa-Szőcsénypusztán, a Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskolában.
- **„Szőcsényi diák voltam...” A Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskola jubileumi iskolatörténeti kiállítása, 1963-2013.**

2.3.2. Időszaki kiállítások

Állandó kiállításaink mellett rendszeresen készítünk időszaki tárlatokat is. A 2012-es évben például rekord számú (18 db) időszaki kiállítást hoztunk létre a városban és környékén, amelyek legfőbb hozadéka az intézmény társadalmi kapcsolathálójának szélesítése és erősítése lett. A kiállítások tematikája széles palettán mozoghat, de mindig a minőségi munkát és a színvonalas végeredményt tartjuk szem előtt.

2. 4. A Marcali Múzeum tudományos tevékenysége

A Marcali Múzeumban etnográfus és történész muzeológus dolgozik; feladatkörükben ellátják a gyűjtemény-gyarápítással és -feldolgozással kapcsolatos munkákat, tudományos kutatótevékenységet végeznek, kutatási eredményeiket tudományos konferenciákon, publikációk formájában és kiállításokon is bemutatják.

Kiseb volumenű tanácskozássra jó példa az a 2012-ben, a múzeum falai között lebonyolított Regionális Honismereti Találkozó, amely a Somogy Megyei Honismereti Egyesület 20. jubileuma alkalmából került megvalósításra. A helytörténeti iránt érdeklődő amatőr kutatók és közgyűjtemények dolgozói tartották meg előadásaikat, beszámolóikat.

A Marcali Múzeum 2014-ben elindította a *Múzeumi Tudományos Esték* című előadássorozatot, s ennek keretében a hazai tudományos közélet elismert képviselőit kérjük fel előadások megtartására. A rendezvények jellemzően teltházusak, a 60 fős előadóterem időnként kicsinek is bizonyul.

2015-ben nemzetközi tudományos konferenciát szervezett és valósított meg a Marcali Múzeum: „*Családi tradíciók és települési modernizáció. Marcali és környékének fejlődése a 19-20. században*” címmel. E rendezvényen együttműködési megállapodást is kötött a Marcali Múzeum a szlovákiai Forgách de Ghymes Polgári Társulással kutatási eredményeik megosztására, valamint további tudományos célok megvalósítására.

2017-ben a Puszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület Kismúzeumi Tagozata intézményünkben tartotta éves szakmai napját, amelyre az egész országból érkeztek múzeumi szakemberek, hogy a tudományos kutatás és a múzeumi ismeretátadás lehetőségeiről eszmét cseréljenek.

A múzeumi tudományos tevékenység egy másik szegmense, hogy az intézmény gyűjteményeire és humán erőforrására alapozva helytörténeti kutatók, szakdolgozók is támaszkodhatnak arra a tudásbázisra, amit ez a területi múzeum magáénak mondhat. S rendszeresen igénylik is a szakmai segítséget, mert a Marcali járásban komoly hagyományai vannak a honismereti munkának, meglehetősen gyakran jelennek meg településtörténeti kiadványok, monográfiák. A muzeológusok szakmai tanácsokat adnak az anyaggyűjtés és könyvírás időszakában, majd lektorálási tevékenységet is felvállalnak.

2.4.1. Múzeumi publikációk

A múzeumi alaptevékenységek közé tartozik, hogy azok a kutatási és gyűjteményezési eredmények, amelyeket a múzeum tudományos munkatársai feltártak, nyilvánosságra is kerüljenek. Ezt a célkitűzést szolgálják a múzeum munkatársai által írt, szerkesztett, tudományos és ismeretterjesztő könyvek, kiadványok megjelentetése. A Marcali Múzeum publikációs tevékenységét az igazgató koordinálja, szerkesztői-sorozatszerkesztői feladatokat is ellátva, a történész-muzeológus pedig lektori és szerkesztői tevékenységeket folytat.

Kiadványsorozatok

1. sorozat: *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei*

A Marcali Múzeum 2013-ban indította útjára első kiadványsorozatát „*A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei*” címmel. Ezek a múzeumpedagógiai célokat is szolgáló foglalkoztató-füzetek hasznos néprajzi-történeti ismereteket közvetítenek a diákok felé. Különböző korosztályú és képességű tanulók számára eddig hatféle kiadvány látott napvilágot. Sorozatszerkesztő: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde

Alsó tagozatosoknak

Tanai Gyuláné (összeáll.): ***Mit mesélnek a régi tárgyak?*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei I.* Marcali, 2013. 20. p.

Horváth László (összeáll.): ***Valahai mesterségem címere.*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei II.* Marcali, 2013. 16. p.

Felső tagozatosoknak

Stamler Edit (összeáll.): ***Szép napunk támadt!*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei III.* Marcali, 2013. 22. p.

Horváth Judit – Zajcsukné Páhi Katalin (összeáll.): ***Kézművesek, földművesek.*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei IV.* Marcali, 2013. 16. p.

SNI tanulók számára is

Bacskeyné Lengyel Mária (összeáll.): ***Farsang, vásár, lakodalom – kezdődik a vigadalom!*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei V.* Marcali, 2013. 20. p.

Bertalan Edit (összeáll.): ***Titkok útján – Fedezd fel a múzeumot!*** In: Samuné Bogyó Hajnalka – Vidák Tünde (sorozatszerk.): *A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei VI. SNI tanulók számára is.* Marcali, 2013. 20. p.

2. sorozat: *Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén*

A Marcali Múzeum 2014-ben újabb kiadványsorozattal jelentkezett, amely az „*Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén*” címet viseli. A sorozat befogadja mind a múzeum kutatói, mind a helytörténészek által feltárt kutatási eredményeket. A kéziratokat a múzeum gondozza, s ez biztosítékot jelent a megfelelő szakmai színvonal elérésére. Sorozatszerkesztő: Vidák Tünde

H. Rádics Márta: ***Győrtől Marcaliig. A Lehner család története.*** In: Vidák Tünde (sorozatszerk.): *Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén 1.* Marcali, 2014. 63. p.

Lángi Béla: ***Mindent a vevőért! Emlékezés egy marcali szatócsra.*** In: Vidák Tünde (sorozatszerk.): *Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén 2.* Marcali, 2016. 104. p.

3. sorozat: *Életmód és településtörténet képekben*

2016-ban indítottuk el a Marcali Múzeum harmadik kiadványsorozatát „*Életmód és településtörténet képekben*” címmel. Balatonmáriafürdő község önkormányzatának felkérésére – a település 120. jubileumára – készült el az alábbi reprezentatív, négy nyelvű kötet:

Huszár Mihály – Samuné Bogyó Hajnalka – Sándor Csaba – Vidák Tünde: *Üdvözet Balatonmáriafürdőről! Képeslap-válogatás egy délnyugat-balatoni település múltjából*. In: Vidák Tünde (sorozatszerk.): *Életmód és településtörténet 1*. Marcali, 2016., 148. p.

További kiadványok

Huszár Mihály: *A sárkányos cégér alatt. Életrajzok a Hikman-Szabó család történetéből*. Marcali, 2012., 48. p. (három kiadást megért)

Vidak Tünde – Zajcsukné Páhi Katalin: *Künzelsau-Marcali. Pillanatképek egy testvér-városi kapcsolat húsz évéből*. Marcali, 2012. 72. p. Magyar-német nyelven.

Horváth László: *Az elveszett templomtorony 2. Történetek, mondafélék Marcali mellékéről*. Szerk.: Vidák Tünde. Marcali, 2015. 104. p.

Zajcsukné Páhi Katalin – Vidák Tünde: *Künzelsau – Marcali. Az első 25 év*. Marcali, 2017. 119.p. Magyar-német nyelven

2.5. Ismeretátadás

2012-ben megtörtént a múzeumpedagógiai foglalkoztató-terem eszközökkel való felszerelése. Ennek pénzügyi alapját a „Marcali Múzeumi Katedra” elnevezésű, TÁMOP 3.2.8.B-12/1.-2012-0024. számú, nyertes pályázat biztosította, melynek összege – az intézmény történetének legnagyobb pályázati forrása – 19.735.954 Ft volt.

2012 őszén elindultak a múzeumi órák, tematikus és speciális foglalkozások. Együttműködési megállapodást kötöttünk a Noszlopy Gáspár Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskolával, a Mikszáth Kálmán Utcai Általános Iskolával, a Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel, valamint a Berzsenyi Dániel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiummal. A diákcsoportok a tananyaghoz kapcsolódóan, annak kiegészítéséül, vagy éppen más szempontú megközelítése szerint múzeumpedagógiai eszközökkel, a múzeumi gyűjteményekre és kiállításokra alapozva fejleszthetik tanulói kompetenciáikat.

Az utóbbi években a múzeum felhasználóiként növekvő számban megjelentek az óvodás csoportok is, így a Marcali Múzeum múzeumpedagógiai tevékenysége lefedi a köznevelési-közoktatási intézményekbe járó gyermekek teljes körét az óvodától a középiskoláig. Nem csak a város, hanem a környező települések iskolái és óvodái is rendszeres felhasználóink, több esetben együttműködési megállapodást is kötöttünk.

A felsőfokú képzésben tanuló hallgatók számára tudományos előadásokat, muzeológusainkkal konzultációs lehetőséget, a múzeumi könyvtárban kutatási lehetőséget biztosítunk. A középiskolások – pályáorientációs célokat is szem előtt tartva – közösségi szolgálatot teljesíthetnek az intézményben, sőt nyári szakmai gyakorlati helyként és nyári diákmunka helyszínként is funkcionál a Marcali Múzeum.

A kínálat összeállításakor a nyugdíjas korosztályra, a fogyatékossgal élőkre is gondot fordítunk (például: nagyszülők és unokák közös alkotói délutánja; tárlatvezetés és foglalkozás értelmi fogyatékos felnőttek számára). Rendszeres látogatóink a kéthelyi Nyitott Klub nyugdíjas tagjai, a Marcali Mozgássérült Egyesület tagjai, s együttműködési megállapodásunk van a Vakok és Gyengén Látók Egyesületével is.

Kiállításaink megtervezésekor minden esetben a múzeumpedagógiai hasznosítás szempontjait is figyelembe vesszük és érvényesítjük.

2015-től a Marcali Múzeum a házigazdája a *Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Vetélkedő*nek. A védnök-házigazda szerep felvállalásával a múzeum megmentette a két évtizede megszervezésre kerülő versenyt a kifulladásától. A marcali Noszlopy általános iskola pedagógusa Zajcsukné Páhi Katalin koordinálja a vetélkedőt, s így újabb kapcsolódási pont jött létre iskola és múzeum között.

Az intézmény muzeológusai és múzeumpedagógusa rendszeresen tartanak felkérésre előadásokat a múzeum falain kívül is: például civil szervezetek évfordulós megemlékezésein, tematikus napjain; a városi gimnázium témahetének keretei között; s a Marcali járás közművelődési szakembereinek felkérésére valamilyen alkalomhoz kötötten, vagy rendezvény részeként. Ezek az előadások jellemzően vetített képes, jól szerkesztett és felépített prezentációk, melyek a non-formális ismeretátadás követendő példái. E tevékenységünknek is köszönhetjük, hogy jó kapcsolatokat sikerült kiépíteni Marcali civil szervezeteivel, kulturális és művészeti csoportjaival.

2.6. Személyi feltételek

A 2013. január 1-től területi múzeumként működő Marcali Múzeum alkalmazotti létszáma is jelentős fejlődésen ment keresztül: míg 2012-ben 4,5 státusszal rendelkezett a múzeum, addig 2014-től a fenntartó önkormányzat már 7 főállású szakdolgozó alkalmazását tette lehetővé, úgymint:

Babina Csabáné gyűjtemény- és raktárkezelő

Huszár Mihály történész

Ilácsa József adatrögzítő és múzeumi fotós

Nagy Csaba műtárgyvédelmi asszisztens

Omrai Béláné közönségkapcsolati és ügyviteli munkatárs

Samuné Bogyó Hajnalka múzeumpedagógus, igazgatóhelyettes

Vidák Tünde néprajzkutató, andragógus, múzeumigazgató (2012-től)

A gyűjteménykezelő

Kolléganőnk 1992 óta dolgozik a múzeumban. Székely Jenőné nyugdíjba vonulását követően, s a Magyar Nemzeti Múzeum emeltszintű gyűjtemény- és raktárkezelő képzését kiváló eredménnyel elvégezve, átvette a múzeumi gyűjteményi egységek rendszerezéssel és nyilvántartással kapcsolatos feladatait. A múzeum raktáraiban és adattárában példaértékű raktári rendet és rendszert alakított ki, amelyről a megyei állományellenőrzést végző muzeológus és restaurátor kollégák is elismeréssel nyilatkoznak. A *Mesterek és műhelyek* című állandó tárlat gondozását szintén ő végzi. A gyűjteménykezelői munka mellett a múzeum kiállításainak kivitelezésében is fontos szerepet tölt be: kiváló esztétikai érzék birtokában és egyedi megoldások kidolgozásával segíti a színvonalas tárlatok létrejöttét. Két és fél évtizedes szakmai gyakorlatának köszönhetően átfogó gyűjteményismerettel rendelkezik, ami az általa megvalósított rendszerezési módokkal együtt a műtárgyak és dokumentumok gyors elérését teszi lehetővé.

A történész

Történész kollégánk 2010 óta dolgozik az intézményben. Az eltelt években családtörténeti kutatásokat indított el, több nevezetes, marcalihoz kötődő familia esetében, így például a Sztelek-Csomós építészdinasztia, a Marcali-Gombán földbirtokos gróf Forgách család, Morgenstern Mihály rabbi és fia, Marczali Henrik történész életútja, a Hikman-Szabó család vonatkozásában. Folyamatosan gyarapítja a múzeum történeti tárgyi, fotó és dokumentum gyűjteményeit. Kutatási eredményeiről helybeli előadásokon és tudományos konferenciákon, valamint az ezekhez kapcsolódó tanulmánykötetekben is beszámol. Ő a főszerzője a Múzeumi Tudományos Esték előadássorozatunknak. A Marcali Múzeum folyamatosan erősödő könyvkiadói tevékenységében is fontos szerepet tölt be: lektori és szerkesztői feladatokat egyaránt ellát. A Sztelek-Csomós és a Hikman-Szabó családok tárgyi és dokumentum anyagából készült látványos kiállítások fő szervezője volt. A múzeum forrásteremtő munkájából is kiveszi részét, hiszen a pályázatírás több munkafolyamatát felvállalta. A Marcali Múzeum igazgatójának szakmai helyettese.

Az adatrögzítő és múzeumi fotós

Kollégánk 2012 óta dolgozik a múzeumban, s érkezésével egy speciális szakterület alapjainak lerakása, egyidejűleg kimagasló technikai fejlesztés indult el az intézményben. *Múzeumi stúdió*t hoztunk létre, amelyben különböző típusú adathordozókon rögzített filmek és képek digitalizálására van lehetőségünk. Kollégánk az egykori városi televízió munkatársa volt, operatőr-vágó képesítéssel rendelkezik, és tervei alapján jöttek létre a fényképes munkálatokat, valamint a filmek digitalizálást szolgáló munkaterületek, továbbá 2015-ben – az Emberi Erőforrások Minisztériumának 7 millió forintos támogatásával – a szerverszoba. A múzeum kiállítási és könyvkiadói tevékenységének fejlődését nagymértékben elősegíti munkájával, hiszen az általa retusált és szerkesztett minőségi képanyag a publikációk és tárlatok színvonalát is számottevően emeli. Kollégánk szakmai ismereteire építve dokumentumfilmek készítését is megkezdtük, valamint folytatjuk a múzeum gyűjteményeinek digitalizálást.

A műtárgyvédelmi asszisztens

Kollégánk 2010 óta dolgozik az intézményben, 2014-től főállású munkatársunk. A Magyar Nemzeti Múzeumban szerzett műtárgyvédelmi asszisztens képesítést, kiváló minősítéssel. A múzeum műtárgyait tisztító, konzerváló kezelésekből részesíti, így azok állagvédelme biztosítva van. Munkája során a megelőző műtárgyvédő szemponjtáira kiemelt figyelmet fordít. Rendszeresen konzultál a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum restaurátoraival, akik módszertani útmutatásaikkal segítik munkáját. Kollégánk e mellett részt vállal kiállításaink kivitelezési munkálataiban és közönségkapcsolati, valamint marketing feladatokat is szívesen végez. A múzeum pályázataival akár látványterveket is készít. Helytörténeti kutatóként időről-időre előadásokat tart a városban, kutatási eredményeit tanulmányok, könyvek formájában mutatja be.

A közönségkapcsolati és ügyviteli munkatárs

Kollégánknak 2013-ban került a múzeum munkatársai közé, akkor, amikor a Bernáth Aurél Galéria az intézményünk telephelyévé vált. Két fő tevékenységi körbe sorolhatók feladatai: egyrészt látogatófogadást végez mind a Bernáth Galériában, mind a Kulturális Korzó információs pultjánál, továbbá szükség szerint segíti a múzeumpedagógiai foglalkozások lebonyolítását; másrészt ellátja a múzeum napi adminisztratív feladatait (úm. iktatás, irattározás, postázás, létszámmeljelentés, szabadság-nyilvántartás, KIRA-program kezelése, pénzügyi be- és kifizetések bonyolítása, házi pénztár kezelése, időszakos kifizetések

adminisztratív háttére (megbízási szerződések, számlázások), be- és átsorolások, SZJA-bevallások ügyviteli feladatai, stb.). Munkájával, együttműködő és támogató szemléletével megteremti és biztosítja a múzeumi szakmai feladatellátás hátterét.

A múzeumpedagógus

Múzeumpedagógusunk 2014 óta dolgozik az intézményben. Közel húsz éves tanítói gyakorlattal rendelkezett már, amikor múzeumi munkáját megkezdte. Ezt követően elvégezte az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karán a múzeumpedagógiai szaktanácsadó képzést, ahol kitüntetéses diplomát vett át. Kolléganőnk kiváló kapcsolatteremtő képességekkel rendelkezik, amelynek köszönhetően a marcali alap- és középfokú oktatási intézmények pedagógusai, valamint a város és a járás óvodapedagógusai közül számosan rendszeres múzeum-felhasználókká váltak, megismerve azokat a lehetőségeket, amelyekkel a múzeum segíteni tudja a diákokat az élményszerű ismeretszerzésben. Kidolgozott már „utazó múzeumi” szolgáltatásokat, különböző tematikájú múzeumi órákat és foglalkozásokat, nyári táborokat, középiskolások számára pályaaorientációs tartalmakat. Komoly pályázatírói és rendezvényszervezői tapasztalattal is rendelkezik. Több marcali civil szervezet megbecsült és elismert tagja. A Marcali Múzeum igazgatóhelyettese.

Az etnográfus

A néprajzkutató-muzeológus 2000 óta dolgozik az intézményben. A néprajzi gyűjteményt érintő rendszerező munkálatait követően elindult a helyi anyag bemutatása kiállítások, publikációk formájában. A kiállítás-rendező tevékenységet nem csak a múzeumban, hanem a város különböző intézményeivel együttműködésben is gyakorolja. Marcaliban és a járás településein összesen nyolc állandó kiállítás rendezője volt. 2012 óta a *Múzeumok mindenkinek* program elindításával a múzeumi tanórák keretei között is széles körben feldolgozásra kerül a népi kultúra tárgyi és szellemi öröksége. Fő kutatási területe a folklorisztika: a népszokások, valamint továbbélési formáiknak a vizsgálata. Marcali városa számára is különleges sajtóságot tartogat az az országosan egyedülálló bábtáncoltató betlehemes kutatási program, amelyet a múzeum etnográfusa indított el. Egy nemzetközi és több hazai, illetve regionális konferencia szervezését bonyolította le. A Marcali Múzeumban három kiadványsorozatot indított el, és koordinálja az intézmény publikációs tevékenységét szerkesztői-sorozatszerkesztői feladatokat is ellátva. Az országos múzeumi koordinátor-hálózat Somogy megyei tagja, a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóságának somogyi referense.

2.7. Forrásteremtés

A Marcali Múzeum szakmai célkitűzéseinek megvalósítása érdekében arra törekszik, hogy a szükséges forrásokat megteremtse. Ennek leghangsúlyosabb eleme a pályázati munka. A múzeum munkatársi közössége a fenntartó önkormányzat szakértő referenseinek közreműködésével a 2012-2017 közötti időszakban összesen 38 415 000 Ft anyagi támogatást nyert el és fordíthatott fejlesztésre az alábbiak szerint:

- 4 400 000 kiállításokra
- 7 800 000 Elektronikus nyilvántartás és webes megjelenés elindítására: múzeumi szerver, webkezelő, HUNTÉKA nyilvántartó szoftver
- 1 870 000 könyvkiadásra

- 1 500 000 kulturális örökség hozzáférhetővé tételére (utazó múzeum, vándorkiállítások, látogatófogadás elősegítése)
- 19 735 000 múzeumpedagógiai tevékenységek feltételeinek megteremtése (terem berendezése, felszerelése, foglalkozássorozatok kidolgozása)
- 610 000 Rendezvényszervezésre: ismeretterjesztő előadások, ünnepi megemlékezések, kulturális programok
- 2 500 000 Állományvédelmi munkálatokra (kártevőmentesítés, eszköz- és anyagbeszerzés, restaurálás)

2.8. Szakmai kitüntetés 2016-ban

Az intézmény fejlődése érezhető a látogatószám elmúlt évekbeli jelentős növekedéséből (2017-ben 13.496 fő), a kapcsolatháló jelentős kiszélesedéséből, a múzeumi programok és rendezvények pozitív visszajelzéseiből, s a fenntartó önkormányzattól kapott elismerő nyilatkozatokból.

A Marcali Múzeum 2016-ban elnyerte a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület Kismúzeumi Tagozatának szakmai díját, a Poroszlai Ildikó-emlékérmet, amelyet a bíráló bizottság az intézmény kimagasló muzeológiai munkájának elismeréseként ítelt oda.

3. SWOT-elemzés

A SWOT elemzés a stratégiaalkotás folyamatának egyik lépése. Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a Marcali Múzeum vonatkozásában legjellemzőbb Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek és Veszélyek.

Erősségek

- A múzeum a város központjában, reprezentatív épületben található.
- Folyamatosan gyarapodó, tízezres nagyságrendeket elérő gyűjteményekkel rendelkezik.
- Jól képzett, elhivatott szakembereket foglalkoztat.
- Kiterjedt szakmai és civil kapcsolatrendszerrel bír a múzeum, jó kapcsolatot ápol a város kulturális intézményeivel.
- Kultúrapártoló fenntartója van a múzeumnak.
- Marcali kedvező földrajzi és geológiai adottságokkal rendelkezik (a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben található, gyógyvize és termálfürdője van, nagy múltú szőlőtermesztő vidéken helyezkedik el). Ezek az adottságok a város és a múzeum turisztikai szempontú hasznosításában fontos szerepet kaphatnak.

Gyengeségek

- A gyűjteményfejlesztés anyagi nehézségekbe ütközik.
- A gyűjteményfejlesztést a raktárhiány visszafogja.
- A múzeum eredményeinek kommunikálása nem elég hatékony.
- A látogatói visszacsatolás szűk skálán mozog.

Lehetőségek

- Lehetőség van intenzív kutatómunka végzésére.
- Az alap kutatások eredményeit könyvek formájában, pályázati források felhasználásával, a város lakóinak átadni.
- Az óvodás korosztálytól a felsőfokú oktatásban résztvevőig minden nevelési-oktatási intézmény diákjának tud a múzeum új ismeretekkel szolgálni.
- Innovációra ösztönző további kapcsolatok alakíthatók ki: a közoktatás, a felső- és felnőttoktatás, a turizmus területén.
- A múzeumi szolgáltatások tematikája szinte korlátlanul bővíthető.
- Szakmai továbbképzéseken való részvétel lehetősége.
- „Információs forradalom” zajlik a múzeumban.

Veszélyek

- Ha szűkülnek a pályázati lehetőségek, akkor ez károsan hatna a múzeum szakmai tevékenységeire.

4. Intézményi stratégia – fejlesztési elképzelések 2018-2021 között

A SWOT-elemzés megállapításait figyelembe véve készült el az intézmény középtávú fejlesztési koncepciója, amely a Marcali Múzeum intézményi stratégiája a 2018-2021 közötti tervezési időszakban.

A Marcali Múzeum jogszabályban meghatározott közfeladata a gyűjtőkörébe és gyűjtőterületéhez tartozó kulturális javak anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.

Szakmai alaptevékenységeink:

1. Múzeumi gyűjteményi tevékenység
2. Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység
3. Múzeumi kiállítási tevékenység
4. Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

Az alábbiakban az egyes szakmai alaptevékenységek fejlesztési irányai kerülnek bemutatásra.

4.1. Gyűjteményfejlesztési koncepció

A Marcali Múzeumban korlátozottan áll rendelkezésre gyűjteményi raktártér, ezért csak nagyon megfontoltan, méretkorlátok betartásával lehet a történeti és a néprajzi tárgyi gyűjteményt gyarapítani. Jelenleg nincs akadály a néprajzi textilgyűjtemény fejlesztésének, amely az intézmény kiemelkedően szép gyűjteményi egysége. Továbbá korlátlanul bővíthető fotó- és dokumentumtárunk anyaga. Az elmúlt öt évben jelentős gyűjteménygyarapodást könyvelhettünk el a történeti gyűjteményben, amely elsősorban neves marcali családok hagyatékait fogadta be.

A város fejlesztési tervei között szerepel egy, a múzeum által szorgalmazott *látványraktár* létrehozása. Ennek megvalósítási helyére több elképzelés is van, de a legnagyobb realitással az a terv rendelkezik, amely szerint a régi piac területén – városközpont rehabilitációs-projekt eredményeként – valósulhatna meg, pályázati forrásból. Látványraktár kialakítása esetén, hosszabb távon is elhárulnának az akadályok a múzeum gyűjteménygyarapítási feladatköre elől.

A látványtár kialakításától függetlenül fejleszteni, illetve bővíteni kell a meglévő raktáraink és adattáraink tárolókapacitását (további polcrendszerek beépítésével, fém térképtároló szekrény beszerzésével, a történeti textilanyag tárolási feltételeinek javításával stb.).

A Marcali Múzeum gyűjteményeinek vonatkozásában az egyik legfontosabb célkitűzés, hogy a digitalizációs munkálatokban mind jobban előrehaladjunk. A technikai feltételek jelentősebb részével már rendelkezik az intézmény – mind a hardver, mind a szoftver elemek beszerzésre kerültek.

Pályázati forrásból tervezzük a restaurátorműhely fejlesztését is: a helyiség klimatizálását, légszűrő- és elszívó berendezés beépítését, fotósarok kialakítását.

4.2. Tudományos koncepció

4.2.1. Alap kutatások

A Marcali Múzeumot a térség, a Marcali járás tudományos kutatóközpontjaként pozicionáljuk. Az intézmény muzeológusai néprajzi és történeti alap kutatásokat kezdeményeznek, ezeket kutatási tervük alapján végrehajtják, eredményeiket pedig tudományos és ismeretterjesztő formában közzé teszik. Kutatásaikhoz kapcsolódóan tárgy-, dokumentum és fotógyűjtésekkel gyarapítják a múzeum gyűjteményeit, amelyekből különböző típusú kiállítások készíthetők. Történész kollégánk folytatja a már megkezdett családtörténeti kutatásait, valamint Marcali 1848-as múltjára irányuló adatgyűjtéseit. A néprajzkutató pedig életmód-, népszokás és viselettörténeti kutatásokat végez. A néprajz tárgykörében kiemelt jelentősége van a Marcali járás bábtáncoltató betlehemes hagyományainak, amely országos jelentőségű kutatási téma!

4.2.2. Publikációs tevékenység

Az elkövetkező években több könyv megjelentetése vár a múzeumra.

1. Nyertes pályázattal rendelkezünk a dr. Gál József- emlékkötet kiadására:

„*Tanár Úrnak tisztelettel...*” Dr. Gál József emlékére: *visszatekintések és tanulmányok.*

Szerkesztők: H. Rádics Márta – Vidák Tünde – Huszár Mihály

2. A Marcaliban, 2015 tavaszán megtartott nemzetközi tudományos konferencia anyagát szintén tanulmánykötetben szeretnénk közreadni:

„*Családi tradíciók és települési modernizáció. Marcali és környékének fejlődése a 19-20. században*” Tanulmánykötet. Szerkesztők: Huszár Mihály – Vidák Tünde

3. Marcali vonatkozásában szintén fontos és széleskörűen hasznosítható lenne – amint ezt Balatonmáriafürdő esetében is tapasztaljuk – egy reprezentatív, többnyelvű, „várostörténet képeslapokon” tematikájú kötet. Ennek Marcali városa jó hasznát venné kapcsolatépítési stratégiái és partnerségi viszonyai során, továbbá a helyi turizmus szolgálatában is állhatna.

4. A múzeum öt éven túli tervei között jelölhető meg egy különösen értékes, valószínűleg országos jelentőségű könyv elkészítésének lehetősége. A Móricz Béla szakíró által készített, Noszlopy Gáspár életét feldolgozó kézirat megvásárlását és múzeumba kerülését követően ennek sajtó alá rendezését és kiadását valósítjuk meg.

4.2.3.. Néprajzi és történeti dokumentumfilmek készítése

A múzeum tudományos koncepciójának részét képezi – a *Múzeumi stúdió*ban rejlő lehetőségekre építve – különböző történeti vagy néprajzi vetülettel rendelkező filmek készítése. E tevékenység keretében helyi és járásbeli sorsok, életutak bemutatása, specialisták tudáskészletének rögzítése, várostörténeti jelentőséggel bíró események, szokások megörökítése, stb. történhet meg.

4.2.4. A Települési Értéktár fejlesztése

A Marcali Települési Értéktár helyi értékekkel való feltöltésében kiemelt szerepe van a múzeumnak. Az első felterjesztéseket is az intézmény muzeológusai és múzeumpedagógusa dolgozták ki. A jövőben szintén szem előtt kell tartani azt, hogy a múzeumban készülő, tudományos igényű megszővegezett dokumentációk nagymértékben elősegítik a települési értékek megőrzését, illetve ráirányítják a figyelmet ezek jelentőségére.

4.3. Kiállítási koncepció

Kiemelten fontosnak tartjuk a *saját gyűjteményi* anyagra alapozott kiállítások tervezését és kivitelezését. Ezeknek jelentős szerepe van a helyi identitás-képző és -erősítő múzeumi célkitűzések sorában. A saját anyagból készült kiállítások fiatal és idősebb korosztályok számára is különleges értéket képviselnek.

Folytatásra érdemesnek tartjuk azt a jó gyakorlatot, amely során a múzeum *városrészi* közösségi terekben készít kiállítást, egy-egy ünnepi alkalomra (például: Gyótán, Horvátkúton, Bizén, Gombán, Boronkán valósítottunk már meg tárlatokat). Ezeknek a kiállításoknak a tematikája az előzetes egyeztetések során alakul ki, a közösségi igények és a rendelkezésre álló tárgyi és egyéb anyag függvényében.

Természetesen fontos, hogy a *megyei hatókörű* és az *országos szakmúzeumok kiállításai* is eljussanak a marcali közönséghez. A Marcali Múzeum jó kapcsolatban áll több nagy múzeummal, ahonnan vándorkiállítás érkezik a városba.

Lehetőség van olyan *virtuális állandó kiállítás* elkészítésére, amely felvillantja Marcali 19-20. századi településképét, illetve annak változása is nyomon követhetővé válna. Ennek elkészítése során archív fényképfelvételeket és korabeli képeslapokat lehet alapul venni. Egy ilyen virtuális tárlat mind a múzeum, mind a város honlapján elérhetővé válna.

A Bernáth Aurél Galéria épületének teljes felújítását tervezi a fenntartó önkormányzatunk, pályázati forrásból. Ennek megvalósulását követően a galériában *új Bernáth Aurél állandó kiállítást* kell rendezni, majd a hasznosítási terveinknek megfelelően a város művészeti központjává fejleszteni a galériát.

4.4. Közművelődési és közönségkapcsolati koncepció

4.4.1. Kiket akar megszólítani a múzeum?

Elsősorban Marcali város és a járás lakosságát: különböző korosztályokat, az óvodásoktól kezdve, az általános és középiskolásokon át, szüleikkel egyetemben, egészen az aktív pályájukat már befejezett nyugdíjasokig, akik nagyszülőként betérnek unokáikkal a múzeumba. Munkánk során több intézménnyel és civil szervezettel is partneri kapcsolatba kerülünk. Napi kapcsolatban vagyunk Marcali Város Önkormányzatának, mint fenntartónak a képviselőivel, a Marcali Városi Kulturális Központ és a Berzsényi Dániel Városi Könyvtár munkatársaival. Egy-egy esemény, projekt során pedig a város oktatási intézményeivel, óvodáival és több civil szervezettel működünk együtt. (pl. Bajtársi Egyesület Dalárdája, Mozgássérültek Klubja, Boronkai Hagyományörző- és Íjászegyesület, Calypso Kórus, Baglas Néptánc Egyesület).

Másodsorban a városba érkező turistákat is meg kell szólítani a múzeumnak. Hiszen gyűjteményeivel, a belőlük készített látványos kiállításokkal, idegen nyelven történő tárlatvezetéssel, a múzeum hozzá tud járulni a város idegenforgalmi vonzerejének növeléséhez. Továbbá színvonalas, többnyelvű tájékoztató kiadványokkal erősítheti a városról kialakítandó pozitív képet. A város turisztikai kínálatának feltétlenül tartalmaznia kell múzeumi programelemeket is. Úgy gondoljuk, nem szükséges minden kiállítást a teljes potenciális látogatói körnek megtekinteni. Egy-egy időszaki tárlatnak lehet különböző a célközönsége. Az a fontos, hogy időről-időre találjon egy adott célcsoport az érdeklődésének megfelelő ismereteket, élményeket nyújtó programot a múzeumban.

4.4.2. Közművelődési és ismeretátadási feladatok

Folytatjuk az elmúlt években megkezdett sikeres gyakorlatot, miszerint a múzeum egy-egy évforduló, nemzeti és egyéb ünnep kapcsán elsősorban tudományos-ismeretterjesztő előadások szervezésével járul hozzá a méltó megemlékezéshez. Folytatódnak a Múzeumi Tudományos Esték előadásai, neves kutatók bevonásával.

A város három kulturális intézménye – a Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár, a Marcali Városi Kulturális Központ és a Marcali Múzeum – évente több program vonatkozásában is együttműködik, közös szervezésben valósít meg egy-egy rendezvényt. Az összefogás színesebb és gazdagabb programokat, és több érdeklődőt is eredményez. Ezt az együttműködést a jövőben is fontosnak tartjuk.

4.4.3. Múzeumpedagógiai és múzeumandragógiai célok

A város oktatási intézményeivel igazán jónak minősíthető kapcsolatokat sikerült kiépíteni. A helyi pedagógusok közül számosan gondolkodnak a múzeumban, mint iskolán kívüli oktatási színtérben. A rendhagyó tanulási környezet, a múzeum gyűjteményeire épített szemléltetés és tapasztalatszerzés lehetősége nagyon jól hasznosul a különböző korosztályok nevelő munkájában. A múzeumpedagógusunk által kidolgozott programokat a város és a járás oktatási-nevelési intézményei egyaránt igénybe vehetik.

A közlekedési nehézségek sem jelenthetnek akadályt a múzeumi ismeretátadás vonatkozásában: már most is rendelkezünk „utazó múzeumi” szolgáltatásokkal, amelyek a jövőben az aktuális partneri igényeknek megfelelően bővíthetők.

Az intézmény jövőbeni múzeumpedagógiai céljai között elsődlegesen fontos, hogy a múzeum minél több ponton tudjon kapcsolódni az iskolai tananyagokhoz, s ezek elsajátításában legyen a diákok és tanáraik segítségére. Tapasztalataink szerint a helyi és nemzeti hagyományok közvetítése, elmélyítése múzeumpedagógiai eszközök és módszerek alkalmazásával, hatékonyabb ismeretátadást és befogadást eredményez.

Az elmúlt időszakban már megszervezésre kerültek olyan múzeumandragógiai programok, amelyek felnőtt korosztályokat szólítottak meg (például a *Hozd el a nagyit is!* rendezvény). A jövőben ennek a kínálatnak a fejlesztése is fontos a múzeum számára.

5. Gazdasági keretek

A Marcali Múzeum fenntartója, Marcali Város Önkormányzata biztosítja az intézmény működésének pénzügyi feltételeit, és humánerőforrásaival ellátja a múzeum gazdálkodásához kapcsolódó kötelezettségeket. Mint területi múzeumot fenntartó járásszékhely város az Emberi Erőforrások Minisztériumától célzott támogatásban részesülhet.

A múzeum a szakmai feladatellátás minél magasabb szintű ellátása érdekében intenzív pályázati tevékenységet folytat (Ennek részletező bemutatása a 2012-2017 közötti időszakra vonatkozóan jelen dokumentum 2.7. alfejezetében látható.).

Intézményünk szolgáltatási szerződések keretében számos múzeumi tevékenység elvégzését vállalja megrendelői, partnerei számára. Így például időszakos és állandó kiállítások létrehozása, tudományos és ismeretterjesztő előadások megtartása, helytörténeti kiadványok lektorálása, esetenként a könyvkiadás teljes körű lebonyolítása, múzeumpedagógiai szolgáltatások széleskörű kínálata, valamint igény esetén teremhasználat biztosítása bérleti díj ellenében.

6. A Marcali Múzeum küldetése

A Marcali Múzeum küldetésnyilatkozatában 2011-ben megfogalmazott alapelveket és célokat a jövőre nézve is érvényesnek és követendőnek tartjuk:

A Marcali Múzeum küldetése az, hogy térségi tudományos kutatóhelyként gyűjtse Marcali és környéke történeti, néprajzi – szellemi és tárgyi – örökségét, ezt megőrizze, feldolgozza és könyvek, kiállítások formájában közkinccsé tegye. Egyidejűleg legyen olyan nyitott, szolgáltató és oktató kulturális tér, ahol a kisgyermektől az idős emberig bárki új ismeretek birtokába juthat, élményszerű formában.

Marcali, 2018. február 15.

Vidák Tünde
múzeumigazgató

7. Melléklet

1. számú melléklet a 2017. évi LXVII. törvényhez

1. A Kultv. 1. számú melléklete a következő *cs*) ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„*cs*) Stratégiai terv: A múzeumok stratégiai feladatait megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében - a múzeumi küldetésnyilatkozatban foglaltakhoz illeszkedve - elemzi a múzeum társadalmi és gazdasági környezetét, valamint három-éves időtávban meghatározza a gyűjteménygyarapítás és a kulturális javakhoz való hozzáférés terén elérni kívánt stratégiai célokat, rögzíti a stratégiai célokhoz kapcsolódó intézkedéseket és számszerűsítve is meghatározza az elérni kívánt célok tervezett célértékeit, valamint a megvalósítás személyi, tárgyi és költségvetési feltételrendszerét.”

2. A Kultv. 1. számú melléklete a következő *gy*) ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„*gy*) Állományvédelmi terv: A múzeumok állományvédelmi tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely - az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése és a kulturális javak állapotromlásának megelőzése érdekében - elemzi az intézmény kiállításainak és raktárainak állományvédelmi helyzetét, valamint erre építve rögzíti a megfelelő műtárgykörnyezet biztosítására, a múzeumban őrzött kulturális javak jó állapotának fenntartására, továbbá a természetes állapotromlás megelőzésére és csökkentésére irányuló feladatokat és célokat.”

3. A Kultv. 1. számú melléklete *p*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„*p*) Gyűjteménygyarapítási és revíziós terv: A múzeumok gyűjtemény gyarapítási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében - a gyűjtőkörökhöz illeszkedve - bemutatja a múzeumi gyűjteményben őrzött kulturális javak jellegét, nyilvántartását és a hasznosítás céljait, valamint rögzíti a kulturális javak tervezett gyarapításának céljait és prioritásait, hosszú távú tárolásának feltételeit, a selejtezéssel és revízióval kapcsolatos feladatokat, továbbá a gyűjteménygyarapításra vonatkozó jogi és etikai elvárásokat.”

4. A Kultv. 1. számú melléklete *s*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„*s*) Népművészet: valamely népművészeti ág (népköltészet, népzene, néptánc, díszítőművészet, népviselet, tárgyalkotó hagyományok) körébe tartozó olyan tudás, alkotás vagy kifejezési mód, amelyet a nép elsősorban a maga szükségletére hoz létre saját több nemzedéken átívelő hagyományai alapján.”

5. A Kultv. 1. számú melléklete *u*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„*u*) Népi iparművészet: a népművészeti tárgyi örökség tudatos, esetenként szervezett és irányított keretekben megvalósult továbbélése, a kreatív iparban is megjelenő, a népi hagyományokon alapuló stílusjegyeket hordozó művészeti alkotások.”

6. A Kultv. 1. számú melléklete *w*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„*w*) Néphagyomány: népi kultúránk és hagyományaink, szellemi és tárgyi örökségünk ma is élő, újraélhető, szervesen fejlődő elemeinek az összessége, ideértve a népi kultúra újjászületését támogató tevékenységeket is.”